

PS

ALLEHANDA OM VARJEHANDA

Avdelningen känner sig manad att återkomma, denna gång med både in- och utblickar.

Själv har avdelningsföreståndaren med intresse tagit del av den i sanning djuplodande golfbollsanalysen. Den har gjort slut på de flesta av hans frågor därvidlag, men ändå fortsätter han sitt fundande kring denna mysteriösa idrott. Den här gången har hans osvikliga känsla för totalt ovidkommande detaljer hakat opp sig på just en sådan: mysteriet med den okastade handsken.

Varje spelare med självaktning som förekommer i TV-kanalernas oändliga golf-sändningar (när det nu inte är tennis eller tysk biltävling) bär den – och alla på precis samma sätt: Ur vänster bakficka sticker en vit handske upp med tre eller fyra fingrar. Mer behövs inte för att försätta föreståndaren i tankar och spalten i fara för att bli oskriven.

Används denna bakfickhandske någonsin? Föreståndaren tittar visserligen högst sporadiskt på dessa tämligen träkiga evenemang, men har för sin del aldrig sett en enda lämna sin fickparkering. Är det en uråldrig ritual eller ett nutida mode? Står det något i reglerna om att den måste vara med? Rör det sig om ett slags försäkring mot hastigt ändrade väderförhållanden? Varför just i vänsterfickan och varför stoppa i handsken baklänges, med fingrarna utåt?

Varken den duglige Göran Zachrisson eller någon av alla hans tröttsamma epigoner har skingrat föreståndarens okunskap på just denna punkt, men kanske någon golfande baklängesbläddrare har en vettig förklaring?

För övrigt har föreståndaren under de senaste dagarna ägnat sig åt renovering och uppsnygning å nyövertaget sommarställe, varvid han återupptäckt målandets skapande kraft och glädje. Vad är mer befordrande för tankeverksamhet och påhittande än ett saktmodigt rollande av en nyss sandpapprad vägg?? Vad passar ett lätt kvasifilosofiskt sinnelag bättre än att stillsamt lacka köksluckor ute i solnedgången?

Varför skaffar man inte en stuga till?

Avdelningen skaffar sig möjlighet att återkomma.

Golfens farligaste kärna

Angående »Golfens kärna» (avd nr 26–27/97).

Tack för en tänkvärd reflektion i ricinolja. Man kan lugnt föreställa sig det nyfikna barnets vämjelse när dissektionen av golfbollen nådde sin höjdpunkt!

Golfbollens kärna har dock i historien innehållit andra flytande medicinska ämnen än ricinolja, dessutom under högt tryck, upptill 2,500 pounds per square inch (som den late anglofil jag är må den okunniga delen av läsekreten

själv översätta i EU-standard), vilket innebär att en eventuell dissektion slutade i en explosion!

Golfbolls-explosionen orsakade tyvärr ögonskador, huvudsakligen extraokulära, dokumenterade i ett flertal fallbeskrivningar på 1950- till 80-talet, då kanske framför allt beroende på att golfbollskärnans flytande innehåll bestod av barium m fl patenterade yrkeshemligheter.

Skrivklådan hos artikelförfattarna berodde säkerligen på (förutom givetvis patientempati) att barium är ett klassiskt röntgenkontrastmedel för mag-tarmkanalen, varför fallbeskrivningarna kunde garneras med spektakulära röntgenbilder [9] av golfkärnans exil i ögonlock, conjunktiva och orbita, men tack-och-lov sällan intraokulärt.

»Svinga lugnt!»

Björn Svedbergh
Uppsala
hcp 21

PS

Fortsatt forskning visar oss att det var än värre i seklets början! Då bestod golfbollens kärna även av natriumhydroxid, dvs kaustisk soda, dvs lut, då även under avsevärt tryck, varför eventuell dissektion ledde till så katastrofala följder som förlust av ögat på grund av svår kemisk skada. Jag citerar: »Fortunately this hazard has now been removed from golf» (Duke-Elde S. Chemical injuries. Textbook of Ophthalmology. St Louis: Mosby, 1954 VI: 6582).

Andra »hazards» må bestå ... Jag fortsätter »wedga» i tidigare sekels kärn-historia!

DS

Referenser

1. Editorial. Eye injuries from disrupted golf balls. *Lancet* 1977; 10: 181.
2. Exploding golf balls. *Natl Clgh Poison Control Cent Bull* 1971; 2.
3. Berkman N, Dhermy D, Mobri M. Accidents oculaires par balle de golf. *Bull Soc Ophthalmol Fr* 1980; 2: 139-43.
4. Ishii Y, Inoue S, Kikuchi I, Taketomi I. Barium granuloma. *J Dermatol (Tokyo)* 1982; 9: 153-5.
5. Lucas DR, Dunham AC, Lee WR, Weir W, Wilkinson FC. Ocular injuries from liquid golf ball cores. *Br J Ophthalmol* 1976; 60: 740-7.
6. Mitchell RG. Nursing care study: an accident at the golf course. *Nurs Times* 1980; 54: 670-1.
7. Nelson C. Eye injury from exploding golf balls. *Br J Ophthalmol* 1970; 54: 670-1.
8. O'Grady R, Schoch D. Golf-ball granuloma of the eyelids and conjunctiva. *Am J Ophthalmol* 1973; 76: 148-51.
9. Penner R. The liquid center golf ball: a potential ocular hazard. *Arch Ophthalmol* 1966; 75: 68-71.

Spår av en föregångare

Svante Ödman blev professor i psykiatri vid Lunds universitet år 1893. Han var en entusiasmerande lärare, föregångsman när det gällde fria vårdformer för de sinnessjuka. Utanför ingången till Karolinska sjukhusets psykiatriska klinik finns hans byst, skulpterad av hans elev, psykiatriprofessorn Bror Gadelius. På andra sidan står Bror Gadelius själv. Svante Ödman blev 93 år gammal. Han sysslade med diagnostik, föregångare till vårt DSM-system. Naturligtvis kom detta då från Tyskland. Ödman föreslog att tyskans Wahnvorstellung på svenska skulle kallas *vanvilla*, ett vackrare ord än vanföreställning. Här syns hans vackra ex libris.

Homo sapiens vilar i ventrikelsystemet eller kanske rider han/hon på tallkottkörteln. Det senare trodde filosofen Descartes, på 1600-talet.

Lars Lidberg
professor
överläkare